

LEDER

Frykt & avsky på Løvebakken

Antisemittiske holdninger går heldigvis tilbake. Muslimfiendtlige holdninger vokser frem. Det er hovedbildet i en ny undersøkelse om nordmenns holdninger fra HL-senteret.

Selv om det går riktig vei med antisemittismen, er det skremmende at 13 prosent av befolkningen er enig i at «verdens jøder arbeider i det skjulte for å fremme jødiske interesser», særlig i kombinasjon med at 12 prosent er enig i at «når en tenker på hvordan Israel behandler palestinerne, kan trakassering og vold rettet mot jøder forsvares». Det er også grunn til å spørre seg hva i all verden som gjør at 31 prosent av oss finner det «umulig å svare» på denne påstanden.

Den rikholdige spørreundersøkelsen gir oss også innblikk i viktige understrømmer: Muslimer har for eksempel både vesentlig dårligere kunnskap om Holocaust og dårligere holdninger til jøder enn befolkningen ellers. Senteret har satt sammen en samlet indeks for antisemittisme, der 5,5 prosent av befolkningen har en høy skår på minst to av de tre målte områdene. Blant muslimer er tallet høyere: 6,9 prosent.

Blant de mange interessante delfunnene er en fordeling på politiske partier. Det er bare en av gruppene som statistisk sett stikker seg klart ut: Frps velgere. Hos disse er antisemittiske holdninger nesten dobbelt så hyppige som hos muslimer, med en skår på 13,3 prosent. Når det gjelder muslimfiendtlige holdninger, er partiets velgere i egen særklasse. Estimater i rapporten er at 63 prosent skårer høyt. For befolkningen som helhet er andelen 27 prosent.

En av påstandene bak dette tallet er denne: «Muslimer ønsker å ta over Europa». 31 prosent av befolkningen mener dette stemmer, selv om påstanden er farlig nær «Eurabia» og andre konspirasjonsteorier om «sivilisasjonskamp». 31 prosent av befolkningen er neppe så langt ute. På den annen side ville vi ikke nølt med å kalle en tilsvarende påstand om at jøder skal «ta over Europa» for ren antisemittisme.

De siste årene har en rådende analyse vært at slike «verdispørsmål» står i veien for «egentlig politikk». Det er feil. De islamfiendtlige har rett i at dette er et spørsmål om vår sivilisasjon, om enn på en annen måte. Erna Solberg sa det godt i 2011: «Måten ekstreme, antiislamske grupper omtaler muslimer på i dag, ligner måten ekstreme antisemittiske grupper omtalte jøder i tiårene som førte opp til andre verdenskrig.»

Med fare for å si det åpenbare: Å ønske færre innvandrere er ikke å være fiendtlig mot muslimer. Konsekvent kritikk av kvinnefiendtlige, barbariske og udemokratiske praksiser i alle miljøer, også muslimske, er heller ikke islamfiendtlighet. Det er det motsatte. Det er å ta disse menneskene på alvor, som en del av oss.

Men Frp, som ønsker å bringe opplysning til de mørke kroker og lede fremskrittets fakkeltog inn i disse følsomme, kulturelle rommene, må også være best på å bekjempe fristelsen om å gjøre rimelig kritikk til majoritetens sjåvinisme. Den rollen har ikke partiet tatt. Det er snarere grunn til å spørre om partiet bevisst nærer disse glørne, i trygg forvisning om at de da lærer opp velgere som har få andre alternativer enn dem selv.

I det motsatte hjørnet finner vi Venstre, hvis velgere har det laveste anslaget for både muslimfiendtlighet og antisemittisme. Denne helgen skal partiet avgjøre om de skal gå i regjering – med Frp. Prosjektet til Solberg (2013) har vært å etablere en naturlig, borgerlig blokk. Undersøkelsen illustrerer hvorfor det lugger. Når de to ytterpunktene på verdiaksen skal smeltes til en blokk, heri inkludert de populistiske kreftene som nærer fiendskapet, tas spørsmålet av bordet. Om så skjer, får vi håpe at frykten til Solberg (2011) var ubegrunnet.